

Det här är en lista på frågor som inspektören kommer att ställa till dig vid tillsynsbesöket. Läs gärna igenom frågorna innan besöket. Om du är förberedd och har all dokumentation klar kommer besöket att gå snabbare och bli effektivare.

Du behöver kunna visa att du är medveten om vilka risker det finns för näringsläckage när du hanterar gödsel under lagring eller spridning. Exempel på att du är medveten och även försöker minska riskerna, är om du deltar i miljörådgivning inom Greppa näringen eller har skydds zoner eller gödsel fria zoner på åkerkanter mot vattendrag.

Vissa av frågorna är bara lagkrav inom så kallade känsliga områden, men fungerar som ett allmänt råd i hela landet. Om du är osäker på ifall du befinner dig inom ett känsligt område, eller har andra frågor så kontakta gärna Miljöförbundet Blekinge Väst.

Uppgifter om verksamheten

Inriktning på verksamhet	
☐ Mjölkgård ☐ Köttdjur (nöt) ☐ Svin ☐ Fjäderfä ☐ Växtodling ☐ Häst	
Annat:	
Antal djurenheter ¹	
Areal åkermark	Egen och arrenderad areal (totalt)
Certifiering (t.ex. KRAV, Svenskt Sigill etc.)	Övrigt (t.ex. med i Greppa Neringen)

Lagring av gödsel

1. Hur många djur har du i genomsnitt per år? <ul style="list-style-type: none"> • Djurslag • Åldersfördelning • Gödselslag (fastgödsel, flytgödsel, etc.)
<i>Anteckning</i>
Kommentar: Denna fråga hänger ihop med nästa fråga. Antal djur, gödselslag m.m. behövs för att du ska kunna redogöra för dina djurs gödselmängder.

¹ Se bilaga 2 i slutet av detta dokument för hur du beräknar djurenheter

2. Hur stor volym gödsel får du lagra per månad, visa beräkning på hur du kommit fram till volymen? Utgå från:

- djurens träck och urin
- strömedel
- vattentillsats (disk- och regnvatten)
- eventuella lagringsförluster.

Anteckning

Kommentar:

Detta är ett lagkrav för dig som finns inom känsligt område och ett allmänt råd för dig som befinner dig utanför känsligt område.

Du kan använda tabellen med schablonvärden i bilaga 1 när du gör din beräkning. I tabellen har vi utöver mängder för djurens träck och urin även tagit hänsyn till strömedel, regnvatten och lagringsförluster. Observera att värdena i tabellen är schablonvärden och kanske inte överensstämmer med den gödsel som produceras på ditt företag. Men du behöver inte använda schablonvärdena. Du kan i stället göra en egen beräkning av vilken volym som du behöver kunna lagerhålla.

2.1. Har du tillräckliga lagringsutrymmen för att uppfylla lagens krav?

ja nej

Kommentar:

Att använda schablonvärden (se bilaga 1) är ett enkelt sätt att beräkna vilken volym gödsel som behöver lagras. Men du behöver inte använda schablonvärdena. Du kan i stället göra en egen beräkning av vilken volym som du behöver kunna lagerhålla.

2.2. Finns det dokumentation om hur du har beräknat volymen?

ja nej

Kommentar:

Detta är ett lagkrav för dig som finns inom känsligt område och ett allmänt råd för dig som befinner dig utanför känsligt område.

3. Hur planerar du för att klara lagringsbehovet under vinterhalvåret?

Anteckning

Kommentar:

Det är viktigt att du planerar gödselspridningen så att du klarar av att lagra gödseln under vinterhalvåret. Det finns annars risk för att lagringsutrymmena blir överfulla, innan det är tillåtet eller möjligt att sprida på våren. Gödselbehållarna måste därför vara tillräckligt tomma inför vintern samtidigt som du måste följa spridningsbestämmelserna under hösten och utnyttja växtnäringen i gödseln så effektivt som möjligt.

Följande frågor kan vara till hjälp när du ska besvara frågan om hur du planerar att klara lagringskapaciteten under vinterhalvåret.

- Hur är fördelningen mellan vår- och höstspridning? Vilka volymer sprids på våren respektive hösten?
- Om djuren betar, hur lång betesperiod brukar djuren ha?
- Om djuren betar, hur stor påverkan har betesperioden på gödselvolymen du lagrar?

4. Vilka risker ser du med din lagring när det gäller näringsläckage?

- Hur motverkar du dessa risker?
- Hur dokumenterar du dina riskbedömningar?

Anteckning

Kommentar:

Lagringskapaciteten och riskerna för näringsläckage hänger ihop på två sätt.

1. Det kan inträffa punktutsläpp, om gödselutrymmet blir överfullt och det rinner över.
2. För liten kapacitet riskerar att tvinga fram spridning vid olämpliga tidpunkter, t.ex. sena höstspridningar och tidig vårvinterspridning.

Det är viktigt att du kan identifiera de risker som finns för näringsläckage från din lagringsplats.

Verksamheter med mer än 100 djurenheter har ett krav på sig att undersöka och bedöma risker för näringsläckage. Det framgår av förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll, (5-6 § förordning 1998:901 för verksamheter med mer än 100 djurenheter.)

Spridning av gödsel

När du svarar på frågor om gödselspridning:

Utgå från det största fältet där du spridit stallgödsel!

1. Har du dokumenterat hur mycket kväve som grödan behöver?

Växtodlingsplan	Annan dokumentation
Framgår det av planen hur gödselgivorna är beräknade?	Hur beräknar du gödselbehovet?
	Hur dokumenterar du detta?

Kommentar:

Detta är ett lagkrav för dig som finns inom känsligt område och ett allmänt råd för dig som befinner dig utanför känsligt område.

Det finns inget krav enligt lagen på att man ska ha en växtodlingsplan eller gödslingsplan, men någon form av dokumentation ska det finnas.

1.1. Har du tagit hänsyn till följande punkter när du har beräknat grödans kvävebehov? Utifrån:

- Långtidseffekt av stallgödsel
- Förfruktseffekt från föregående gröda
- Mulljord
- Planerad tillförsel av kväve från stallgödsel eller andra organiska gödselmedel

Anteckning

Kommentar:

Detta är ett lagkrav för dig som finns inom känsligt område och ett allmänt råd för dig som befinner dig utanför känsligt område.

Ibland kanske det inte är aktuellt att ta hänsyn till någon av de ovanstående punkterna. Det kan vara t.ex. om stallgödsel inte sprids regelbundet eller inte har spridits de senaste åren. Då är det inte relevant att räkna med långtidseffekt av stallgödsel.

Har du ingen mulljord (dvs. mer än 40 procent organiskt material) krävs ingen justering av eventuell kväveeffekt. Observera att du ska kunna motivera varför hänsyn inte tagits till någon av de olika faktorerna. Motiven ska framgå av dokumentationen.

1.2 Har du beräknat en förväntad skörd?

ja nej

Kommentar:

Detta är ett lagkrav för dig som finns inom känsligt område och ett allmänt råd för dig som befinner dig utanför känsligt område.

Hur kom du fram till detta?

- Erfarenhet av invägda skördar
- Normskördar (utifrån jordbruksstatistik)
- Normskördar från regional försöksverksamhet
- Bedömning av rådgivare
- Egen uppskattning

Anteckning

Kommentar:

Flera svar kan vara aktuella. Vissa grödor kanske odlas för sällan för att du ska få tillräckligt underlag för egen erfarenhet.

2. Ser du några risker med den mängd gödsel som du sprider? I så fall vilka är riskerna?

Anteckning

Kommentar:

Exempel på risker är att du inte får den förväntade skörden på grund av utvintring och att du därmed kanske redan har tillfört onödigt stora mängder gödsel, eller att gödselspridaren inte sprider rätt mängder etc.

Risker för ytavrinning

1. Finns det områden på dina marker där större mängder vatten blir stående eller där du får rinnande vatten under höst eller vår?

Ja	Nej
Hur motverkar du erosion på dessa marker?	

Kommentar:

Ytavrinning kan förekomma så snart det finns en höjdskillnad. Om ytavrinningen leder till att jordpartiklar följer med vatten ut i vattendrag, t.ex. öppna diken, så leder detta till förhållandevis stora näringsförluster.

Bevuxen mark är det bästa sättet att motverka erosion.

2. Om du sprider stallgödsel eller andra organiska gödselmedel mellan december–februari, brukar du ned gödseln inom 12 timmar?

ja nej

Kommentar:

Detta är ett lagkrav för dig som är utanför känsligt område.

I känsligt område är det inte tillåtet att sprida gödselmedel under december-februari.

Nedbrukningskravet under denna period är främst till för att förhindra näringsläckage via ytavrinning.

Bilaga 1 Schablonvärden för gödselproduktion

Djurslag eller beräkningsenhet	Antal djur	Fast-gödsel	Urin + gödsel-vatten m3 per månad	Flyt-gödsel	Djupströ-gödsel	Σ m3 per månad	Gödsel-slag
Mjölkkö, 6 000 kg mjölk/år		1,13	0,81	2,08	-		
Mjölkkö, 8 000 kg mjölk/år		1,18	0,84	2,17	2,5		
Mjölkkö, 10 000 kg mjölk/år		1,2	0,86	2,21	-		
Kviga/stut < 1 år		0,3	0,22	0,5	0,56		
Kviga/stut > 1 år		0,49	0,4	0,86	1		
Gödtjur, 1-12 mån		0,32	0,24	0,55	0,54		
Vallfodertjur, 1-16 mån		0,42	0,35	0,75	0,79		
Betestjur, 1-18 mån		0,5	0,42	0,89	0,98		
Diko, 6 mån stallperiod		0,65	0,37	1,02	1,17		
Sugga i produktion		0,25	0,5	0,65	0,73		
Suggplats i satellit, 16 v system		0,26	0,55	0,63	-		
Suggplats i suggnav		0,1	0,19	0,27	-		
Slaktsvin, 3,0 omg/år		0,06	0,16	0,22	-		
Värphöns, 100 st		0,32	-	0,8	-		
Unghöns, 100 st, 2,2 omg/år		0,1	-	-	-		
Slaktkycklingar 100st 7 omg/år		-	-	-	0,12		
Kalkon, 100 st, 2,3 omg/år		-	-	-	0,28		
Häst		-	-	-	0,83		
Får, 6 mån stallperiod		-	-	-	0,13		

	Fastgödsel	Urin+gödselvatten	Flytgödsel	Djupströbädd
Total volym att lagerhålla				

Bilaga 2 indelning i djurenheter

En djurenhet motsvarar:

- en mjölkko (som mjölkko räknas även sinko)
- sex kalvar, en månad eller äldre. Med kalv avses ett nötkreatur upp till sex månaders ålder. Kalvar upp till en månads ålder räknas till moderdjuret.
- tre övriga nöt, sex månader eller äldre
- tre suggor, inklusive smågrisar upp till 12 veckors ålder. Betäckta gyltor räknas som suggor.
- tio slaktsvin eller avelsgaltar, 12 veckor eller äldre (som slaktsvin räknas även obetäckta gyltor)
- en häst, inklusive föl upp till sex månaders ålder
- tio minkhonor för avel, inklusive valpar upp till åtta månaders ålder och avelshannar
- 100 kaniner
- 100 värphöns, 16 veckor eller äldre. Kycklingmödrar räknas till värphöns
- 200 unghöns upp till 16 veckors ålder
- 200 slaktkycklingar
- 100 kalkoner, gäss eller ankor, inklusive kycklingar och ungar upp till en veckas ålder
- 15 strutsfåglar av arterna struts, emu och nandu, inklusive kycklingar upp till en veckas ålder
- tio får eller getter, sex månader eller äldre
- 40 lamm eller killingar upp till sex månaders ålder

Källa: Bilaga till Förordning (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Bilaga 3

Bestämmelser för lagringskapacitet av stallgödsel enligt förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket

Antal djurenheter	Skåne, Halland, Blekinge och Gotland samt Öland och känsliga kustområden		Övriga känsliga områden		Områden utanför känsliga områden	
	Nöt, hästar, får och getter	Annan djurhållning	Nöt, hästar, får och getter	Annan djurhållning	Nöt, hästar, får och getter	Annan djurhållning
fler än 100	8 mån	10 mån	8 mån	10 mån	8 mån	10 mån
fler än 10 upp till 100	8 mån	10 mån	6 mån	10 mån	6 mån	6 mån 10 mån ¹
fler än 2 ² upp till 10	6 mån	6 mån	6 mån	6 mån	inga generella bestämmelser	inga generella bestämmelser

Regler för lagringskapacitet:

1) gäller från och med den 1 juli 2013

Undantag:

2) Jordbruksföretag med högst 2 djurenheter är undantagna (SJVFS 2004:62)